

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Szerző: *Büchler József*
Cím: *Harc a városházáért*

324

Forrás: *Népszava*

Idő

"1923"

Személy

Bn

1923. 12. 25.

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

352. old. "1923"

Harc a városházáért.

**

Hogyan akarják Budapest népét a városházáról kirekeszteni?

A budapesti községi választásokról, valamint a vidéki törvényhatóságok választásáról szóló törvényjavaslatot a belügyminiszter a nemzetgyűlés 1923. december hó 14-iki ülésében benyújtotta. A javaslat intenciója épp olyan abszurd, mint amilyen ennek a kormányzati rendszernek minden megnyilatkozása. Középuton akar haladni, de tartalmánál fogva kifejezetten reakciós. Állítólag a szélső jobboldal felé akar sújtani, közben azonban minden egyes pontjában a baloldal felé sújt. A javaslat velejéig egy reakciós kormánynak még reakciósabb szülöttje. Az 1920. évi IX. tc.-kel szemben pedig olyan retrográd irányzatot mutat, mintha a két törvényalkotás között nem három és fél esztendő, de száz esztendő volna — visszafelé. Ha valamiféle külföldi ember vetődne ide, aki járatos a politika mesterségében és annak megmutatnók a törvényjavaslatot, elébe tennék az 1920. évi IX. tc.-et összehasonlítás céljából a mostani javaslattal, azt hisszük, szánakozó mosollyal nézné le a törvényalkotások történetében talán páratlan jogfosztást. Budapest népének tehát, úgy látszik, ez a karácsonyi ajándéka. Ezt a „bűnös“ várost meg kell büntetni azért, mert háborút csináltak, mert a háború forradalmakat szült. *E bűnös városnak ifjút és vénéjét, leányát és a zonyát ki kell zárni a választói jogcsuistából, ha az — szocialista vagy zsidó.*

A székesfőváros törvényhatósági bizottságának újjászervezéséről szóló törvényjavaslat érdemi vitatásába most nem bocsátkozhatunk. De a javaslat egy-két kiemelkedő pontjára mégis rá kell mutatnunk. Már maga a fölépítése a törvényjavaslatnak is abszurd. Amikor az 1920. évi IX. tc. kizárja a virilizmust, ez a törvényjavaslat helyreállítja a forradalomelőtti idők ósdi intézményét. *Vagyis tehát az új törvény statuálni fogja a virilizmust duplán.* Először olyképen, hogy a háromszáz tagból álló fővárosi törvényhatóságba különféle címeken kineveznek és beneveznek bizottsági tagokat. *A bizottságba az államfő nevezne ki olyan tagokat, akik*

a mai kormányzati rendszernek szövívői, egy csomó érdekképviselőt kapna ezenkívül képviselőket, valamint azok a tisztviselők, akik a főváros bürokráciájának az élén állanak. A virilizmusnak ez az egyik megnyilvánulása volna, míg a másik ott mutatkozik, hogy az egyes választókerületek, ez esetben tehát 22 választókerület egyformán választana 10–10 képviselőt. Ez azt jelenti, hogy — mondjuk — a XX. választókerület, vagy az I. választókerület, amelyek a főváros legkisebb szavazólétszámmal rendelkező kerületei, ugyanannyi képviselőt küldenének be, mint a XII., XIII., XIV. vagy mondjuk: XXI. kerület.

Egy négy és fél esztendő háború és két forradalom után cinikus játéknak tartjuk, hogy a főváros közönségét jogaiban így megnyirbálták. Ha a hatalmon lévő urak azt hiszik, hogy ők ezzel a dolgok egészséges konzerválását érik el, nagyon tévednek. Ellenkezően. Többségi határozattal a parlament ugyan törvénybe iktathatja ezt a javaslatot, erre megvan az eszköze és módja, no meg a hatalma is, azt azonban kétségbevonjuk, hogy ez megnyugvást fog kelteni a főváros lakosságában. Hiszen ilyképen a mai kormányzati rendszernek nem kell egyebet tennie, mint hogy hetvenegy képviselőt beválasztanak „keresztény, nemzeti alapon“ álló programmal, magyarul kurzusalapon és már megvan a többségük. Ezzel szemben a másik oldalnak százötven képviselőt kell választania és akkor még — *ez maradna kisebbségben...* Meg kell adni: bátorság, az van ebben a kormányban.

Itt van azután a választójog kérdése. Erdemes ennél is egy kissé megállni. Azt mondja a javaslat 2. §-a: „Törvényhatósági választójoga van mindannak, akinek országgyűlési (nemzetgyűlési) képviselőválasztójoga van, ha hat év óta a székesfőváros területén lakik, vagy van lakása.“ Kik laknak 6 év óta tulajdonképpen a fővárosban? Azok, akik a különböző frontokról hazajöttek és 1918-ban és 1919-ben leszereltek;

vagyis akik tehát négy és fél esztendőn keresztül szolgálták hűséggel a hazájukat, azok nem lehetnek választók, mert hiszen ezek még nem laknak hat esztendő óta Budapesten. Vagy azok a menekültek, akik a különféle elszakított területekről a fővárosba jöttek, szintén nem laknak még hat esztendő óta Budapesten, mert hiszen a megszállás csak 1919-ben történt meg. Tehát a kormány ezeknek sem ad választójogot. Ellenben a háborús konjunkturát és minden üzleti számításot kihasználó siberek, azok már a háború alatt Pestre jöttek lakni. Ezeknek lesz választójoguk. Van azonban ennek az ügynek még egy pikáns részlete is. Ez az, hogy a hatévi egyhelybenlakás igazolását a mostani meghamisított névjegyzékből fogja az a bizottság megállapítani, amely már megmutatta, hogy kell a kurzus konzerválása érdekében hamisításokat elkövetni a névjegyzékben.

Ha mindezeket egybevetjük, világosan látjuk, mi a célja és mik az eszközei a kormánynak. Nem akar egyebet, mint azt, hogy Budapest népe — amely az 1922. évi általános választások alkalmával már akaratát nyilvánította — olyan képviselőt kapjon a fővárosi közgyűlésen, amely nem az ő akaratát, nem az ő vágyait, nem az ő törekvéseit juttatja kifejezésre. *Alképviselőt akar ez a törvényjavaslat Budapest népének nyakába varrni. A szociáldemokrata párt parlamenti frakciója és minden budapesti szervezet haragra készen áll, hogy Budapest egész népének érdekeit megvédelmezze eme jogfosztó kísérlettel szemben. Erőnk és igazságunk tudatában tesszük ezt, hiszen ha nem volna erőnk, nem félnének tőlünk és nem alkotnának olyan törvényt, amely Budapest dolgozó népét ki akarja rekeszteni a fővárosi törvényhatóságból. Legyünk mindannyian résen és verjük vissza a kurzus emez újabb támadását.*

Büchler József.